

Postanowienie z dnia 6 lipca 1999 r.

II UZ 69/99

Kasacja jest dopuszczalna jako dotycząca ustalenia prawa, jeżeli przedmiotem sprawy jest ocena prawna, czy czynności były wykonywane w ramach stosunku pracy, czy też na podstawie umowy zlecenia.

Przewodniczący: SSN Teresa Romer, Sędziowie: SN Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), SA Krystyna Bednarczyk.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 6 lipca 1999 r. na posiedzeniu niejawnym sprawy z wniosku Ewy R. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w P. o zapłatę składek, na skutek zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 kwietnia 1999 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 1 grudnia 1998 r. [...] Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację wnioskodawczynie Ewy R. od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w P. o zapłatę składek, stwierdzając że umowy, które wiązały ją z Rytą M. miały charakter umów o pracę (nie zaś cywilnoprawnych umów zlecenia), co uzasadniało decyzję organu rentowego o wymierzeniu z urzędu składek z tytułu pracowniczego ubezpieczenia społecznego za okres od stycznia 1994 r. do grudnia 1996 r. w łącznej kwocie 3.096 zł wraz z odsetkami od 16 lutego 1994 r. do 14 października 1997 r. w kwocie 3.247,50 zł. W ocenie Sądu, umowy nazwane „zleceniem” zawierane przez wnioskodawczynię, miały na celu obejście ustawy i jako takie były nieważne na podstawie art. 58 § 1 KC. Kasacja wnioskodawczynie od tego wyroku, oparta na naruszeniu przez Sąd art. 22 § 1 KP oraz art. 217, 224 § 1, 227, 233 § 1 i 382 KPC, została odrzucona przez Sąd Apelacyjny jako przedmiotowo nie-

dopuszczalna (art. 393 pkt 5 KPC), bowiem „wyrok dotyczył podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie” (postanowienie z dnia 29 kwietnia 1999 r. [...]).

Powyższe postanowienie zaskarżyła zażaleniem wnioskodawczynie i zarzucając, iż istotą sprawy nie jest określenie podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych, „ale kwalifikacja prawna czynności wykonywanych na rzecz odwołującej się przez Rytę M. (umowa zlecenia czy umowa o pracę)”, wniosła o jego uchylenie i nadanie biegu kasacji.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Stosownie do przepisu art. 393 § 1 pkt 5 KPC, kasacja nie przysługuje (jest przedmiotowo wyłączona) w sprawach o określenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Pojęcie „podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne” nie budzi wątpliwości prawnych na tle przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 68, poz. 330 ze zm.). Rozporządzenie to określa m.in. wysokość i podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników, a także osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia oraz osób z nimi współpracujących, wskazując szczegółowo jakie dochody pracowników z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy nie stanowią podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, a także co stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia.

W sprawie, której przedmiotem jest określenie podstawy wymiaru składek – a więc zbadanie jakie dochody pracowników, czy też osób wykonujących pracę na podstawie cywilnoprawnych umów, wpływają na wysokość składki – kasacja nie jest przedmiotowo dopuszczalna. Ograniczenie to jednak nie oznacza wyłączenia kasacji w sprawach, których przedmiotem jest objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego odpowiedniego rodzaju (pracowniczego lub innego). Jeżeli przedmiotem sprawy jest kwalifikacja prawna wykonywanych czynności, a więc ocena czy czynności te wykonywane są w ramach stosunku pracy, czy też na podstawie umowy zlecenia (czego pochodną jest ustalenie obowiązku uiszczania odpowiednich składek

ubezpieczeniowych), kasacja – jako dotycząca ustalenia prawa, jest przedmiotowo dopuszczalna.

W rozpoznawanej sprawie spór dotyczył ustalenia czy czynności Ryty M. na rzecz wnioskodawczyni były wykonywane w ramach stosunku pracy, czy też w ramach zlecenia. Istotą sprawy było więc ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego (obowiązku ubezpieczenia społecznego), co czyni kasację w niej dopuszczalną (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 1998 r., II UZ 130/97 – notka w OSNAPiUS 1999 nr 3, poz. 106).

W tym stanie rzeczy, nie podzielając stanowiska Sądu Apelacyjnego, należało uchylić zaskarżone postanowienie, wobec stwierdzenia dopuszczalności kasacji w niniejszej sprawie i orzec jak w postanowieniu.

=====